

26.02.2024

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1756
Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.2.2024/224
Karar Numarası : 2024/113
Başvuran : O. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Pertek Belediye Başkanlığı
Muhatap Adres : İstiklal Mah. Atatürk Cad. No: 27 Pertek/TUNCELİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; tarım arazisi vasfındaki taşınmazları ile ana yol arasında bağlantı kurulabilmesi amacıyla yol geçişi (*büz, menfez*) yapılması talebinin Adalet ve Kalkınma Partisi ile bağlantıları olması sebebiyle Pertek Belediyesi tarafından yerine getirilmediği için siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Tunceli İli Pertek İlçesi'nde (Soğukpınar Mah. Ada No: ..., Parsel No: ...) mücavir alan içerisinde tarım arazisi vasfında taşınmazlarının bulunduğu,

b. Taşınmazları ile ana yol arasında bulunan dere üzerinden geçişin sağlanabilmesi amacıyla yol geçişi (*büz, menfez*) yapılması için Pertek Belediyesine (Belediye) sözlü ve yazılı olarak talepte bulunmasına rağmen taleplerinin yerine getirilmediğini,

c. Taşınmazlarına geçiş için kendi imkanlarıyla getirdiği ve muhatap Belediyenin gözetimi altında yerleştirdiği 2x1 metrelik 7 adet büzün hakkında şikayet olduğu ve mevzuata uygun olmadığı gerekçesi ile Belediye tarafından kaldırıldığını ve taşkın riski olduğu gerekçesi ile 1 adet 100'lük atık su borusunun yerleştirildiğini,

ç. Belediye tarafından yol geçişinin sağlanacağı ifade edilmesine rağmen talebinin 3 yıldır yerine getirilmediğini, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) ve İçişleri Bakanlığı Açık Kapı Uygulaması üzerinden yaptığı başvuruya Belediye tarafından bahse konu taşınmazın Belediyenin imar planı dışında, tarımsal amaçlı kullanım alanı içinde olduğu ve Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğü yetki sahası içerisinde kaldığı ve yol geçiş talebi ile dere geçişi için gereken projeye uygun büzlerin DSİ İl Müdürlüğünden talep edilmesi gerektiğinin bildirildiğini ve bunun üzerine DSİ Bölge Müdürlüğüne başvuru yaptığını,

d. DSİ Bölge Müdürlüğüne yetkinin mücavir alan içerisinde bulunan taşınmazın bulunduğu Belediyeye ait olduğunun, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanının Belediye sınırlarını kapsadığının ve Belediyelerin imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı hizmetlerini yapmak ve yaptırmakla sorumlu olduğunun belirtildiğini,

e. Yol geçişi talep ettiği taşınmazlarının mücavir alan içerisinde kalmasına rağmen Belediye tarafından gerçeğe aykırı beyan verilerek taşınmazlarının imar planı dışında olması sebebiyle imar yolunun bulunmadığının ve taşınmazlarına geçişin yalnızca dere geçişi ile mümkün olduğunun belirtildiğini,

f. Belediye tarafından söz konusu dere üzerindeki taşınmaz sahiplerinden siyasi görüşü Belediyenin görüşüne yakın diğer vatandaşların talepleri yerine getirildiği halde şahsının taleplerinin gerçeğe aykırı gerekçelerle reddedildiğini ve Belediyenin eşit işlem ilkesine aykırı davranarak tarafını mağdur ettiğini belirterek siyasi görüşü sebebiyle ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Pertek Belediye Başkanlığından alınan yazılı görüşte özetle:

a. Bahse konu taşınmazların mücavir alan sınırları içerisinde imar planı dışında olduğu ve taşınmazların herhangi bir imar yoluna cepheli olmadığı,

b. Başvuranın kendi çabalarıyla yerleştiği büzlerin mahalle sakinlerince şikayet konusu yapılması üzerine DSİ 9. Bölge Müdürlüğü Tunceli 93. Şube Müdürlüğünden alınan görüş doğrultusunda taşkın riski taşınması sebebiyle kaldırıldığı,

c. Taşınmaz sınırında bulunan dere yatağının üç derenin birleşiminden oluştuğu, diğer mahalle sakinlerinin de geçiş yollarına ilişkin mağduriyetlerinin olduğu, 2017 yılında DSİ 9. Bölge Müdürlüğüne hazırlanan "Tunceli İli Pertek İlçesi Taşkın Koruma ve Rüşubat Kontrolü Projesi"nin hayata geçirilmesi gerektiği,

ç. Belirtilen projenin hayata geçirilmesinin ve talep edilen taşınmaza geçişin ya da bölgedeki diğer geçişlerin yapımının Belediyenin imkanlarıyla yapılmasının mümkün olmadığı, Belediyenin imkanları göz önünde bulundurulduğunda bahse konu talebin DSİ tarafından karşılanmasının uygun görüldüğü,

d. Başvuranın belirttiği gibi söz konusu dere üzerinde Belediyelerince yapılmış bir geçiş yolunun bulunmadığı ve dere üzerinden yol geçişi talebinin yerine getirilememesinin belirtilen durumlardan farklı bir sebep taşımadığı belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. ... ada ... parsel numaralı taşınmazının imar yoluna sınır olduğu, talep konusunun da ... ada ... parsel numaralı taşınmazı ile dereye kadar gelen imar yolunun birleştirilmesi olduğu, belirtilen sebeplerle Belediyenin taşınmazlarının herhangi bir imar yoluna cepheli olmadığı iddiasının açıkça gerçeğe

aykırı olduğu,

b. Taşınmazlarının bulunduğu çevrenin tarım arazilerinin yoğun olduğu bir alan olduğu, Belediye tarafından kendi imkanlarıyla yerleştirdiği büzlerin mahalle sakinlerince şikayet edildiği gerekçesiyle kaldırıldığı ifade edilse de şikayetin ... ada ... parsel numaralı taşınmazın maliki tarafından yapıldığı, şikayet eden taşınmaz malikinin Cumhuriyet Halk Partisini (CHP) desteklediği ve gelininin Pertek Belediyesinde çalıştığı,

c. Bahse konu taşınmaz malikinin taşınmazının dereye göre kot olarak taşınmazlarından çok yüksekte olup, herhangi bir taşkın riskiyle karşılaşmasının mümkün olmamasına rağmen Belediyenin kendi imkanlarıyla yerleştirdiği büzleri DSİ 93. Şube Müdürlüğünün geçiş için büzlerin ölçülerinin yetersiz olduğu görüşüne istinaden kaldırdığı,

ç. Yerleştirdiği büzlerin DSİ 93. Şube Müdürlüğünün belirttiği ölçülere ulaşabilmesi için Belediyeden ek büzlerin temin edilerek konulmasını talep ettiği ancak talebinin cevapsız bırakıldığı, Belediyenin büzlerin ölçülerini mevzuata uygun duruma getirmeyi sağlayacak 2 adet büz koymak yerine taşkına neden olacağı sebebiyle atık su borusu yerleştirdiği,

d. Belediyenin belirtilen dere üzerinde taraflarınca yapılmış bir geçiş yolunun bulunmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, sunduğu fotoğraflardan da görüleceği üzere gerek aynı derede gerek farklı derelerde geçişin sağlanması amacıyla Belediye tarafından büz konularak yol geçişinin sağlandığı, Belediye tarafından yerleştirilen büzlerin hiçbirinin ölçülerinin kendi koyduğu büzlerin boyutu kadar olmadığı ve DSİ 93. Şube Müdürlüğünün belirttiği taşkın tekerrür debi değerleriyle de uyumlu olmadığı,

e. Belediyeden talebinin derenin ıslahı ya da köprü yapımı olmadığı, yalnızca kendi imkanlarıyla getirdiği büzlerin mevzuata uygun olması için 2 adet büz getirilip yerleştirilmesi olduğu,

f. Yol geçişi talep ettiği dere boyunca Belediye tarafından kendi siyasi görüşüne yakın tüm vatandaşların talepleri kabul edilip ivedilikle yerine getirilmesine rağmen, tarım arazisi vasfındaki taşınmazlarına ve oturma iznli evine ilişkin yol talebinin DSİ Bölge Müdürlüğü yetkili olduğundan bahisle reddedildiği,

g. Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) ile bağlantıları olması sebebiyle Belediyenin siyasi saiklerle ayrımcılık yaptığı ve eşit işlem ilkesine aykırı davrandığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın başlangıç bölümünün 6'ncı paragrafında: "*Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu*" yazmaktadır.

6. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

7. Anayasa'nın “Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları” başlıklı 65'nci maddesi şöyledir:

“Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.”

8. Anayasa'nın “İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği” başlıklı 123'üncü maddesi şöyledir:

“İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur...”

9. Anayasa'nın “Mahalli idareler” başlıklı 127'nci maddesi şöyledir:

“Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir...”

10. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2'nci maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun uygulanmasında; ... d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi, ... ifade eder.”

11. 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür ...”

12. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca doğrudan ayrımcılık, bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri arasında sayılmıştır.

13. Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesi şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar..."

14. Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, "ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu" düzenlenmiştir.

15. Kanun'un "Bilirkişi görevlendirilmesi ve tanık dinlenmesi" başlıklı 20'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurumca inceleme ve araştırma yapılan ve ileri derecede teknik ve mali uzmanlık bilgisi gerektiren konularla ilgili olarak, Başkan ya da Kurul tarafından, ücreti Kurum bütçesinden ödenmek üzere bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişi olarak görev yapacakların nitelikleri ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir..."

16. Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

17. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası: "Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden siyasi görüş temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre ise: "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün

içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” Bu kapsamda başvuranın Kuruma başvurmadan önce Kanun’a aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesini Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) ve İçişleri Bakanlığı Açık Kapı Uygulaması üzerinden talep ettiği ancak sorununa çözüm bulamadığı anlaşıldığından ilgili tarafca başvuru şartının yerine getirildiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, başvurunun Kurumumuzca esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

18. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyanname’si’nin (İHEB) 2’nci maddesi şöyledir: *“Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.”* İHEB’in 21’inci maddesinin ikinci fıkrasında ise: *“Herkesin ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkı vardır.”* hükmü yer almaktadır. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme’nin 2’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre: *“Bu Sözleşme’ye Taraf Devletler, bu Sözleşme’de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler.”* Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 14’üncü maddesine göre ise: *“Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”*

19. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da AİHM içtihatlarına paralel olarak nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa’nın 10’uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleye tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

20. Eşitlik ilkesi hem başlı başına bir hak hem de diğer hak ve özgürlüklerden yararlanılmasına hâkim temel bir ilke olarak kabul edilmektedir. Anayasa’nın 10’uncu maddesi eşitlik ilkesinden faydalanacak kişiler ve ilkenin kapsamı konusunda bir sınırlama getirmemiştir. Anayasa’nın 11’inci

maddesinde yer alan “*Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.*” hükmü uyarınca Anayasa’nın “*Genel Esaslar*” bölümünde düzenlenen eşitlik ilkesinin sayılan organlar, kuruluşlar ve kişiler açısından da geçerli olduğu açıktır. Bunun yanı sıra Anayasa’nın 10’uncu maddesinin son fıkrasında yer alan “*Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*” hükmü gereğince yasama, yürütme ve yargı organları ile idari makamlar eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağına uygun davranmakla yükümlüdür. Nitekim Anayasa’nın 10’uncu maddesine ilişkin Danışma Meclisi gerekçesinde, devletin organları ve idari makamların bütün işlemlerinde insanlar arasında ayırım yapmadan devlet faaliyetini yürütmek zorunda olduğu belirtilmektedir (AYM, Nuriye Arpa, para. 41).

21. Hukuk devleti ilkesinin gereği, kamu hizmetinin herkese eşit bir şekilde sunulmasıdır. Bu husus, Anayasa’nın 10’uncu maddesinde yer alan “*kanun önünde eşitlik*” ilkesinin doğrudan yansımasıdır. Herkes, kamu hizmetinden yararlanmada eşittir. AYM, kamu hizmetini “*devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinlikler*” olarak tanımlamaktadır (AYM, E. 2013/88, K. 2014/101, 4/6/2014).

22. İdare Hukuku alanında eşitlik ilkesinin uygulanması "kamu hizmeti" kavramı ile birlikte aktarılmaktadır. Buna göre eşitlik, kamu hizmetinin genel ilkelerinden biridir. Bu çerçevede idare, kamu hizmetini dilediğine sunmakta özgür olmadığı gibi, eşit durumda bulunanlara eşit, farklı konumda bulunanlara da farklı biçimde sunmak zorundadır. Ayrıca kamu hizmetinin tarafsızlığı ilkesi, “*ayrımcılık yapmama*” yükümlülüğünü de içinde barındırmaktadır (Danıştay 12. HD, 2009/5045 E. 2013/5796 K. 27/6/2013).

23. 13/7/2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “*Belediyenin görev ve sorumlulukları*” başlıklı 14’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir: “*Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanununun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.*”

24. 9/5/1985 tarihli ve 18749 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3194 sayılı İmar Kanunu’nun “*Kapsam*” başlıklı 2’nci maddesi şöyledir: “*Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında*

kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabidir.” Mezkûr Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 5’inci maddesinin ilgili hükümleri şöyledir: “Bu Kanunda geçen terimlerden bazıları aşağıda tanımlanmıştır... Uygulama İmar Planı; tasdikli hâlihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır. ... İlgili idare; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında valiliktir. ... Mücavir Alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır ...”

25. 5393 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesi şöyledir: “...Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir...” Mezkûr Kanun’un “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin (t) bendi şöyledir: “Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:(...) t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek”

26. Somut olay kapsamında başvuranın, tarım arazisi vasfındaki taşınmazları ile ana yol arasında bağlantı kurulabilmesi amacıyla Belediyeden yol geçişi (*büz, menfez*) yapılması talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Öncelikle başvuranın talebinin Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı içerisinde kalıp kalmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Dosya kapsamında başvuran, ... ada ... parsel numaralı taşınmazı ile imar yolunun sınır olduğunu ve Belediyenin taşınmazlarının herhangi bir imar yoluna cepheli olmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığını belirtmiştir. Bu sebeple Belediyeden başvuranın ... ada ... parsel numaralı taşınmazı ile imar yolunun sınır olduğu iddiasına ilişkin başvuranın taşınmazlarının herhangi bir imar yoluna cepheli olup olmadığı ile imar yolunun nerede başlayıp bittiğine ilişkin bilgi ve belge talep edilmiştir. Belediye tarafından ... ada ... parsel numaralı taşınmazın imar planı dışında mücavir alan içerisinde kaldığı, parselin mevcut Büyük Mağara Deresi ve dere kenarı yeşil alana cepheli olduğu ve herhangi bir imar yoluna cepheli olmadığı belirtilerek bahse konu görsel Kurumumuza sunulmuştur.

27. Dosya kapsamında başvuranın taşınmazlarının mücavir alan içerisinde kaldığı konusunda şüphe bulunmamaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14’üncü maddesinde de belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanının belediye sınırlarını kapsadığı ancak belediye meclisi kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetlerinin götürülebileceği yer almaktadır. Bahse konu hususta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında görüş istenmiş olup Bakanlık tarafından belediyelerin mücavir alana götürmeleri gereken olmazsa olmaz hizmetin imar hizmetleri olduğu ancak Belediyelerin; mücavir alanlara, harç ve vergileri alabilmeleri için, Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği uyarınca yol ve içme suyu götürmekle yükümlü olduğu, bunun dışında Belediyelerin ayrıca çöp toplama, ilaçlama, toplu taşıma, altyapı ve koordinasyon konularında da hizmet götürmek üzere meclis kararları alabileceği

belirtilmiştir.

28. Bu kapsamda muhatap Belediyeden mücavir alanlara hizmet götürülmesine ilişkin alınan bir karar olup olmadığının bildirilmesi, bu yönde alınan bir karar var ise kararın bir suretinin tarafımıza sunulması ve başvuranın taşınmazlarının da dâhil olduğu mücavir alan içerisinde yer alan bölgeye hangi tür hizmetlerin götürüldüğünün belirtilmesi istenmiştir. Muhatap İdare tarafından mücavir alanlara hizmet götürülmesine ilişkin alınan herhangi bir karar olmayıp başvuranın taşınmazlarının da dâhil olduğu mücavir alan içerisinde yer alan bölgeye içme suyu ve çöp hizmetlerinin götürüldüğü belirtilmiştir. Her ne kadar muhatap İdare tarafından mücavir alanlara hizmet götürülmesine ilişkin alınan bir karar olmasa da başvuranın emsal olarak gösterdiği taşınmazlara yapılan geçişlere ilişkin olarak Belediye tarafından geçmiş yıllarda DSİ 93. Şube Müdürlüğünden alınan görüşler sonucunda ilgili kurum tarafından belirlenen teknik kriterlere uygun olarak yoğun yerleşimlerin olduğu imar yolları bağlantısı dere geçişlerine menfez yapıldığı belirtildiği için muhatap Belediyeden mücavir alan içerisinde yer alan bölgelere geçiş yolu yapılması görevinin fiilen üstlenilerek yerine getirilip getirilmediği konusunda bilgi talep edilmiştir.

29. Muhatap Belediye tarafından başvuranın emsal olarak gösterdiği taşınmazlara yapılan geçişlere ilişkin söz konusu büzlerin 10 yıl ve daha öncesinde imal edilmiş olduğu, yapılan arşiv araştırmalarında bu geçişlerin yapım yılları ve hangi Kurum veya şahıs tarafından yapıldığına ilişkin herhangi bir kayda rastlanmadığı, 18/5/2017 tarihli DSİ 9. Bölge Müdürlüğü Tunceli 93. Şube Müdürlüğü yazısına istinaden 2017 yılında Kurumlarınca 2 adet menfez yapıldığı, yapılan 2 adet menfezin de söz konusu bölgeden farklı bir alanda olduğu belirtilmiştir.

30. Bu çerçevede somut olay kapsamında Pertek Belediyesi tarafından mücavir alanlara hizmet götürülmesine ilişkin alınan herhangi bir karar olmadığı ancak mücavir alanların, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5'inci maddesi uyarınca imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş alanlar arasında olduğu göz önünde bulundurulduğunda başvuranın, yol geçişi sağlanması talebinin imar mevzuatı ve imar hizmetleri kapsamında kalıp kalmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede somut olay kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından Pertek Belediyesi tarafından mücavir alanlara hizmet götürülmesine ilişkin alınan herhangi bir karar olmadığı ancak mücavir alanların, imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda başvuranın, yol geçişi sağlanması talebinin imar mevzuatı ve imar hizmetleri kapsamında kalıp kalmadığı, başvuranın mücavir alan içerisinde kalan tarım arazi vasfındaki taşınmazları ile ana yol arasına büz konularak geçiş yolu sağlanmasına ilişkin sorumluluk ve yetkinin hangi Kurumda olduğu ve Pertek Belediyesinin mücavir alanlara geçiş yolu yapmakla yükümlü olup olmadığı konusunda görüşü talep edilmiştir.

31. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından belediye ve mücavir alan sınırları içinde imar hizmetlerinin yürütülmesi ile imar planları ile imar programı kapsamında yürütülecek imar uygulamalarının bir sonucu olarak tespit edilen ve umumi hizmet alanlarından olan yolların yapım, bakım ve onarımlarının belediyenin görevi ve yetkisi dâhilinde olduğu, bununla birlikte mücavir alan sınırları içindeki köylere ait köy ana yollarının ve genişliklerinin; hâlihazır

harita veya kadastro paftaları üzerinde belediye meclisi kararı ile ifraz ve tevhit suretiyle uygulama imar planı kararı aranmaksızın kamu yararı kararı alınarak oluşturulmasının da belediyelerin sorumluluğunda olduğu, bu işlemlerin yerine getirilmesi imar mevzuatı gereği olduğundan bahisle ayrıca bir meclis kararı alınmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

32. Öte yandan, somut olaya konu yerde büz veya menfez gibi sanat yapıları vasıtasıyla tarım arazisi ile ana yol arasında bağlantı kurulacak yerin dere yatağı olduğu, belirtilen alanın imar uygulamasına tabi tutulmadığı ve üzerinden yol geçmediği, ayrıca talep edilen bağlantının köy ana yolu da olmadığı anlaşıldığından, bu kapsamdaki bir yerde yapılacak geçiş bağlantısının Belediyenin görmek zorunda olduğu hizmetler kapsamında yer almadığı; belirtilen mücavir alan için belediye hizmetlerinin götürülmesi yönünde meclis kararı alınması durumunda 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesi uyarınca alınacak ücret karşılığı ve DSİ Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşüne istinaden belirtilen sanat yapılarının ve geçiş bağlantısının Belediye tarafından inşa edilebileceği ve bağlantının sağlanabileceği belirtilmiştir.

33. Somut olay kapsamında başvuran, Belediye tarafından söz konusu dere üzerindeki taşınmaz sahiplerinden siyasi görüşü Belediyenin görüşüne yakın diğer vatandaşların talepleri yerine getirildiği halde şahsının taleplerinin gerçeğe aykırı gerekçelerle reddedildiğini ve Belediyenin eşit işlem ilkesine aykırı davranarak tarafını mağdur ettiğini belirterek siyasi görüşü sebebiyle ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmektedir. Bu kapsamda başvuranın yol geçişi (*büz, menfez*) yapılması talebinin muhatap Belediye tarafından siyasi görüşü nedeniyle yerine getirilmediği iddiasına ilişkin olarak ayrımcılık iddiasında bulunan kişinin farklı muameleye tabi tutulup tutulmadığı incelenecektir.

34. Doğrudan ayrımcılık, bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasının siyasi görüş, felsefi inanç, dini kanaat, etnik kimlik, cinsiyet gibi saiklerle engellenmesi halinde ortaya çıkmaktadır. Doğrudan ayrımcılığın odağında, bir bireyin farklı muameleye tabi olması vardır. Bu sebeple, doğrudan ayrımcılığın ilk özelliği istenmeyen muamelenin kanıtıdır. İstenmeyen muamele, benzer durumdaki bir kimseyle karşılaştırıldığında istenilmeyen muamelenin söz konusu olduğu durumlarda ayrımcılığın tespitinin yapılması ile ilgilidir. Bu halde, yerleşik AİHM kararları dikkate alınarak, bir olay temelinde ayrımcılık yapılıp yapılmadığı tespit edilirken, ayrımcılık iddiasında bulunan kişinin durumu, emsal kişinin durumu ve emsal kişi ile ayrımcılık iddiasında bulunan kişinin farklı muameleye tabi tutulup tutulmadığı olgusu, farklı muamele var ise bunun siyasi görüş, felsefi inanç, etnik kimlik, cinsiyet gibi saiklerle gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği belirlenmelidir (AİHM, *D.H. ve Diğerleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], B. No: 57325/00, 13/11/2007, para. 175).

35. Bu kapsamda başvuranın taşınmazlarına geçişi sağlayabilmek amacıyla kendi imkânlarıyla yerleştirdiği büzlerin ve aynı dere yatağında bulunduğunu iddia ettiği emsal taşınmazlarda yer alan büzlerin boyutlarının mevzuata uygun olup olmadığı ve taşkın riski taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

36. Muhatap Belediye tarafından başvuranın kendi çabalarıyla yerleştirdiği büzlerin mahalle sakinlerince şikâyet konusu yapılması üzerine DSİ 9. Bölge Müdürlüğü Tunceli 93. Şube Müdürlüğünden alınan görüş doğrultusunda taşkın riski taşınması sebebiyle kaldırıldığı, taşınmaz sınırında bulunan dere yatağının üç derenin birleşiminden oluştuğu, diğer mahalle sakinlerinin de geçiş yollarına ilişkin mağduriyetlerinin olduğu, 2017 yılında DSİ 9. Bölge Müdürlüğünce hazırlanan “Tunceli İli Pertek İlçesi Taşkın Koruma ve Rüşbat Kontrolü Projesi”nin hayata geçirilmesi gerektiği, belirtilen projenin hayata geçirilmesinin ve talep edilen taşınmaza geçişin ya da bölgedeki diğer geçişlerin yapımının Belediyenin imkânlarıyla yapılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

37. Bu çerçevede öncelikle başvuranın taşınmazlarına geçişi sağlayabilmek amacıyla kendi imkânlarıyla yerleştirdiği büzlerin boyutlarının mevzuata uygun olup olmadığı ve taşkın riski taşıyıp taşımadığı incelenecektir. Belediye tarafından görüş yazısı ekinde sunulan DSİ 9. Bölge Müdürlüğü Tunceli 93. Şube Müdürlüğünün 16/4/2021 tarihli yazısı incelendiğinde; Belediye tarafından başvuranın araç geçişini sağlamak amacıyla dere yatağına 1 metre çapında beton büz koyduğu belirtilerek imalatın taşkın riski taşıyıp taşımadığı konusunda DSİ’den görüş talep edildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte söz konusu görüş yazısında; bahse konu büzlü geçiş yapılan yerin, Büyükmağara Deresi’nin taşkın sularının geçtiği kesim olduğunun tespit edildiği, vatandaş tarafından yapılan büzlü geçişin taşkın debisini geçirecek nitelikte olmadığı ve taşkın riski taşıdığı tespit edildiğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

38. Konuya ilişkin Mülga Başbakanlığın “Dere Yatakları ve Taşkınlar” konulu 2006/27 sayılı Genelgesi’nde “*Yurdumuzun değişik yörelerinde meydana gelen ve can ve mal kayıplarına sebep olduğu kadar, günlük hayatı, her türlü ekonomik ve ticari faaliyeti olumsuz yönde etkileyen taşkınların önlenmesi ve yol açtığı kayıpların giderilmesi için aşağıda belirtilen tedbirlerin alınması uygun görülmüştür. 1 – İl, ilçe ve belde gibi büyük ve orta ölçekteki planlı yerleşim yerleri ile mevzii planlara göre yapılan küçük ölçekteki her türlü yerleşim birimlerine ait imar planlarının düzenlenmesi esnasında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün (DSİ) tedbir ve tavsiyelerine titizlikle uyulacaktır. 2 – Çeşitli kullanım alanları oluşturmak maksadıyla derelerin üzeri, zaruri hallere münhasır olmak üzere DSİ Genel Müdürlüğünün izni alındıktan sonra gerçekleştirilecek işlemler hariç, kesinlikle kapatılmayacaktır. Bunun dışında dere yataklarında gerçekleştirilecek her türlü yapılar ilgili kurum veya kuruluşlarca onaylı bir projeye dayandırılacaktır. 3 – Dere yatakları üzerine her ne sebeple olursa olsun yapılacak köprü ve menfez gibi sanat yapıları ile dere yatakları üzerinden veya sınırından geçirilecek enerji nakil hattı, yol, petrol-doğal gaz boru hattı, telefon hattı, içme suyu ve kanalizasyon hatları ve benzerleri gibi çeşitli kuruluşlarca değişik maksatlı yapılar inşa edilmeden önce DSİ’nin ilgili Bölge Müdürlüklerinden mutlak surette görüş alınacak ve yapılacak tesislerin bu görüşe uygun olarak inşası sağlanacaktır. Yapılan müracaatlara DSİ tarafından 30 gün içinde cevap verilmemesi halinde uygun görüş verilmiş sayılacaktır...*” şeklinde talimatlandırma yapılmıştır.

39. Öte yandan başvuran, yerleştirdiği büzlerin DSİ 93. Şube Müdürlüğünün belirttiği ölçülere ulaşabilmesi için Belediyeden ek büzlerin temin edilerek konulmasını talep ettiğini ancak talebinin

cevapsız bırakıldığını, Belediyenin büzlerin ölçülerinin mevzuata uygun duruma getirilmesini sağlayacak 2 adet büz koymak yerine taşkına neden olacağı sebebiyle atık su borusu yerleştirdiğini, Belediyeden talebinin derenin ıslahı ya da köprü yapımı olmadığını, yalnızca kendi imkânlarıyla getirdiği büzlerin mevzuata uygun olması için 2 adet büz getirilip yerleştirilmesi olduğunu belirtmiştir.

40. Somut olay kapsamında ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirebilmek amacıyla teknik uzmanlık bilgisi gerektiren hususlara ilişkin detaylı ve objektif bir değerlendirmenin yapılabilmesi için 6701 sayılı Kanun'un 20'inci maddesinin birinci fıkrası, yine Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 80'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, DSİ Genel Müdürlüğünden taşınmazlar ile ana yol arasında bağlantı kurulabilmesi amacıyla yol geçişi (*büz, menfez*) yapılması kriterlerine ve taşkın riskine ilişkin görüşüne başvurulabilecek bir inşaat mühendisinin bilirkişi olarak görevlendirilmesi ve talep edilen hususların yer aldığı bir bilirkişi raporunun düzenlenmesi istenmiştir.

41. Bu kapsamda başvuranın taşınmazları ile ana yol arasında bağlantı kurulabilmesi amacıyla geçiş yolu sağlamak için kendi imkânlarıyla koyduğu 2x1 metrelik 7 adet büze ek olarak 2 adet büzün konulması durumunda mevzuata uygunluğun sağlanıp sağlanamayacağı, Pertek Belediyesinin görüş yazısında "*Taşınmaz sınırında bulunan dere yatağının üç derenin birleşiminden oluştuğu, diğer mahalle sakinlerinin de geçiş yollarına ilişkin mağduriyetlerinin olduğu, 2017 yılında DSİ 9. Bölge Müdürlüğüne hazırlanan "Tunceli İli Pertek İlçesi Taşkın Koruma ve Rüşubat Kontrolü Projesi"nin hayata geçirilmesi gerektiği*" dikkate alındığında belirtilen projenin hayata geçirilmesi dışında başvurana geçiş yolu sağlanması için (*ek 2 adet büzün Belediye tarafından konulması gibi*) farklı bir yöntemin olup olmadığı hususlarında bilirkişinin görüşüne başvurulmuştur.

42. 27/10/2023 tarihli bilirkişi raporunda; DSİ tarafından inşa edilen taşkın kontrol tesislerinde uygulanan minimum menfez boyutlarının 2 metre x 2 metre olduğu, çok gözlü büz ve menfez şeklinde yapılan geçiş yapılarının taşkınlar esnasında sürüklenen rüşubat ile bitki kök ve dalları nedeniyle tıkanmakta ve suyun kabarmasına sebebiyet vermesinden ötürü can ve mal kayıplarına sebep olabileceği, bu sebeple başvuranın taşınmazları ile ana yol arasında bağlantı kurulabilmesi amacıyla geçiş yolu sağlamak için kendi imkânlarıyla koyduğu 2 x 1 metrelik 7 adet büze ek olarak 2 adet büzün konulması durumunda da taşkın riskinin bertaraf edilemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca DSİ Genel Müdürlüğüne ait 14/3/2018 tarihli ve 184947 sayılı Genelge'de "*DSİ'nin görevleri çerçevesinde gerçekleştirdiği işler kapsamında gerekecek yol geçiş yapıları (köprü ve menfez) dışında, münferit yol geçiş yapısı talepleri yatırım programına alınmayacaktır. Münferit olarak talebi yapılacak yol geçiş yapısı talepleri ilgisine göre Karayolları Genel Müdürlüğü, İl Özel İdareleri, Belediyeler gibi kurum/kuruluşlarca DSİ'den planlama safhasında hidrolik olarak uygunluk görüşü almak kaydı ile yapılması için gerekli iş ve işlemler yapılacaktır.*" denildiği; bu sebeple projenin hayata geçirilmesi dışında ilgili Belediye tarafından yol geçişi için DSİ'den hidrolik olarak uygunluk görüşü alınarak gerekli iş ve işlemlerin yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir.

43. Tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde muhatap Belediye tarafından gelen şikâyetler

üzerine “Dere Yatakları ve Taşkınlar” konulu 2006/27 sayılı Genelge’de de belirtildiği üzere DSİ 9. Bölge Müdürlüğü Tunceli 93. Şube Müdürlüğünden görüş istendiği, bu görüşe istinaden büzlerin kaldırıldığı, bilirkişi raporu uyarınca da başvuranın kendi imkânlarıyla koyduğu 2 x 1 metrelik 7 adet büze ek olarak Belediye tarafından 2 adet büzün konulması durumunda da taşkın riskinin bertaraf edilemeyeceği ile can ve mal kayıplarına sebep olabileceği anlaşılmaktadır.

44. Ayrıca başvuranın aynı dere yatağında bulunduğunu iddia ettiği emsal taşınmazlarda yer alan büzlerin boyutlarının mevzuata uygun olup olmadığı ve taşkın riski taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi de gerekmektedir. Söz konusu konuya ilişkin DSİ tarafından; yol geçiş yapılarının 500 ve 1000 yıllık taşkın tekerrür debileri ve hava payı dikkate alınarak boyutlandırılmalarının yapılmakta olduğu, bahse konu dere yatağında taşkın tekerrür debileri dikkate alınarak sunulan büzlü geçiş yapılarının uygun olmadığı ve büzlü geçiş yapıları taşkın riskini arttırdığından uygun görülmediği belirtilmiştir. Bahse konu hususlar Belediyeye iletilmiş olup, Belediye tarafından büzlü geçiş yapılarının kontrol edilerek uygun olmayanların kaldırılacağı belirtilmiştir. Ayrıca başvuranın emsal olarak gösterdiği taşınmazlara yapılan geçişlere ilişkin söz konusu büzlerin 10 yıl ve daha öncesinde imal edilmiş olduğu, yapılan arşiv araştırmalarında yapım yılları ve hangi Kurum veya şahıs tarafından yapıldığına ilişkin herhangi bir kayda rastlanmadığı belirtildiğinden ayrımcılık iddiasında bulunan başvuranın emsal kişilerden farklı bir muameleye tabi tutulup tutulmadığı incelemesinde bahse konu taşınmaz sahiplerini emsal kişi olarak kabul etmenin mümkün olmadığı değerlendirilmiştir.

45. Başvuranın yol geçişi hizmetinden eşit şekilde yararlanmasını “siyasi görüşü” sebebiyle engelleyen veya zorlaştıran farklı bir muamele olup olmadığının incelenmesi de gerekmektedir. Siyasi görüş temelinde ayrımcılık, herhangi bir meşru gerekçe söz konusu olmaksızın, bir kişiye, yalnızca siyasi görüşleri nedeniyle haklar ve özgürlükler bağlamında diğer kişilerden farklı ve eşit olmayan bir muamele yapılmasıdır (TIHEK, B. No: 2021/1017, K. No: 2022/139, 1/3/2022, para. 21). Siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağı, mevcut siyasi ilkelere, sistem veya kurallara karşı görüşlerini ifade etme veya gösterilerde bulunma ya da en yalın haliyle farklı bir görüş ya da ideolojiye sahip olma nedeniyle ayrımcılıktan korunmayı sağlamayı amaçlamaktadır (Kevin Kitching, Non-Discrimination in International Law: A Handbook for Practitioners, Interights Press, Londra, 2005, s. 229). Uluslararası Çalışma Örgütü, siyasi görüş temelinde ayrımcılığın tanımı ve kapsamını “*Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları da dâhil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır.*” şeklinde ifade etmiştir (International Labour Organization (ILO), Eliminating Discrimination in the Workplace, ILO Helpdesk No:5, 2006, s. 1).

46. Öncelikle ifade etmek gerekir ki başvuranın, Kurumumuza gerçekleştirdiği başvurunun ilk aşamasında siyasi görüş temelini öne sürmediği, başvuru gerçekleştirildikten sonra ön inceleme aşamasında e-posta yoluyla siyasi görüşü sebebiyle ayrımcılığa uğradığını belirttiği anlaşılmaktadır. Ayrıca başvuranın CİMER ve İçişleri Bakanlığı Açık Kapı Uygulaması üzerinden yaptığı başvurularda da genel olarak eşitlik ilkesinin ihlalinden bahsettiği ve siyasi görüş temelini öne sürmediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte başvuranın 27/9/2022 tarihli CİMER başvurusu incelendiğinde; inşaat yapımına başlayacak

olmaları nedeniyle inşaat süresince büzlerin geçici olarak yerinde kalması talebinin Belediye Başkanı tarafından kabul edildiği ve Belediye tarafından 1 adet büz bulunabileceğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

47. Ayrımcılık kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden, ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması oldukça güçtür. AİHM bu açıdan “*makul şüphe bırakmayacak*” bir kanıt standardı kabul etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlanma yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarımlardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan* [BD], B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). AİHM, ayrımcılık iddiasında bulunan başvuranın kendisine farklı muamelede bulunulduğunu Mahkeme önünde göstermesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrımcılığın ispat edilmiş sayılması için başvuran tarafından ileri sürülen deliller ve somut olayın özelliklerinin muamelede farklılığın olduğuna ilişkin makul şüphenin ötesinde bir ispat oluşturması gerekir. Mahkemeye göre Sözleşme’nin gerektirdiği ispat standardı, makul şüphenin ötesindeki ispattır (AİHM, *Velikova/Bulgaristan*, B. No: 41488/98, 18/5/1999, para. 92).

48. Belediye tarafından şikâyet dilekçeleri ile ... ada ... parsel numaralı taşınmaz üzerinde kaçak yapı yapıldığı ve bahse konu taşınmaza dere geçişinden taşkın riski taşıyacak şekilde yol verildiğinin iletildiği, şikâyet konusuna ilişkin gerçekleştirilen incelemelerde ruhsatsız yapıya başlanıldığının ve dere içerisinde 1 metre çapında büzlerin yerleştirildiğinin tespit edildiği belirtilmiştir. Dolayısıyla dere içerisine yapılan büzlü geçiş için DSİ İl Müdürlüğünden görüş istendiği, imar planı dışında bulunan tarım arazisi vasfındaki taşınmaz üzerine yapılmak istenen kaçak yapının durdurulduğu; yapının ruhsatlı hale getirilmesi amacıyla İl Tarım Müdürlüğünün görüşü alındığı ve yapının ruhsatlandırıldığı, proje ve eklerine uygun olarak imal edilen inşaatı yapı kullanma izin belgesi düzenlenerek sürecin tamamlandığı belirtilmiştir. Ayrıca kaçak yapı için İmar Kanunu’nun 32’nci ve 42’nci maddelerinin uygulanması gerekirken iyi niyet çerçevesinde söz konusu yapının projelerinin hazırlanarak yapının ruhsata bağlanması gerektiğinin başvurana iletildiği, hazırlanan projeler akabinde ruhsat ve yapı kullanma izin belgesinin verildiği belirtilmiştir. Belirtilen gerekçelerle başvurana yalnızca “siyasi görüşü” nedeniyle farklı muamelede bulunulduğunun “*makul şüphe bırakmayacak*” şekilde ortaya konulmadığı değerlendirilmiştir.

49. Bununla birlikte muhatap Belediye tarafından başvuranın büzlerin kaldırılması sonrasında dere geçişinden menfezle yol verilmesi talebinin değerlendirildiği ve DSİ İl Müdürlüğünden menfez ebatlarına ilişkin görüş istendiği ve yapılan maliyet hesaplaması sonrası Belediyenin mevcut ekonomik durumu ve bütçesi sebebiyle söz konusu menfezin yapılamadığı ve taşınmaza geçişin Belediyenin imkânlarıyla yapılmasının mümkün olmadığı da belirtilmiştir. Anayasa’nın 65’nci maddesine benzer şekilde 5393 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesinde de belediye tarafından kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde öncelik sırası belirlenirken belediyenin mali durumu ile hizmetin ivediliğinin dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla belirtilen alanın imar uygulamasına tabi tutulmadığı ve üzerinden yol geçmediği, talep edilen bağlantının köy ana yolu da olmadığından bu kapsamdaki bir yerde yapılacak geçiş bağlantısının Belediyenin görmek zorunda olduğu hizmetler kapsamında yer almadığı; belirtilen mücavir alan için belediye hizmetlerinin götürülmesi yönünde meclis kararı alınması durumunda

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesi uyarınca alınacak ücret karşılığı ve DSİ Genel Müdürlüğünün uygun görüşüne istinaden belirtilen sanat yapılarının ve geçiş bağlantısının Belediye tarafından inşa edilebileceği ve bağlantının sağlanabileceği hususları da dikkate alındığında kamu hizmetlerinin belirli süre ve programa bağlanmasında yerel makamların takdir yetkisi olduğu değerlendirilmiştir.

50. Belirtilen sebeplerle dosya kapsamında yer alan tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde; inşaat yapımına başlayacak olmaları nedeniyle inşaat süresince büzlerin geçici olarak yerinde kalması talebinin Belediye Başkanı tarafından kabul edildiği ve Belediye tarafından 1 adet büz bulunabileceğinin belirtildiği, tarım arazisi vasfındaki taşınmaz üzerine yapılmak istenen yapının ruhsata bağlanması gerektiğinin başvurana iletilindiği ve hazırlanan projeler akabinde ruhsat ve yapı kullanma izin belgesinin verildiği hususları dikkate alındığında başvuranın Belediye hizmetlerinden yararlanmada siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağının ve eşit muamele ilkesinin ihlal edildiğini ispatlayamadığı; belirtilen alanın imar uygulamasına tabi tutulmadığı ve üzerinden yol geçmediği, talep edilen bağlantının köy ana yolu da olmadığından bu kapsamdaki bir yerde yapılacak geçiş bağlantısının Belediyenin görmek zorunda olduğu hizmetler kapsamında yer almadığı; belirtilen mücavir alan için belediye hizmetlerinin götürülmesi yönünde meclis kararı alınması durumunda alınacak ücret karşılığı ve DSİ Genel Müdürlüğünün uygun görüşüne istinaden belirtilen geçiş bağlantısının belediye tarafından inşa edilebileceği ve bağlantının sağlanabileceği hususları ile kamu hizmetlerinin belirli süre ve programa bağlanmasında yerel makamların takdir yetkisi olduğu hususları göz önünde bulundurulduğunda siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

8/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aليşan TIRYAKI
II. Başkan

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan
(Görevli)

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi
Ünal SADE
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi